

Repetisjon. Leksjon 17

17.1

Som vi vet fra tidligere leksjoner kan det refleksive pronomen *se* ha ulike funksjoner:

- obligatorisk /leksikal: *Pavel se zamiloval.*
- refleksiv: *Alenka se vidí v zrcadle.*
- resiprok: *Alenka se zná s Petrem.*

Hertil kommer funksjonen **reflektivisering**, dvs. en funksjon der *se* markerer at en setningsstruktur med 2 partisipanter (et subjekt og et objekt) er forenklet til en struktur med bare én partisipant: *Jan otevřel dveře. – Dveře se otevřely.* Hvis det 'enestående' ved den ene partisipant understrekes, tilføyes *sam od sebe*: *Dveře se otevřely (samy od sebe).*

17.2

Subjektet kan oppfattes på ulike måter i tillegg til den vanlige måten der subjektet er en person eller en gruppe av personer. Det fremgår av denne oversikt:

Individuelt, bestemt subjekt	<i>Eva prala šaty.</i>
Generelt, ubestemt subjekt (= 'man')	<i>Diskutovalo se dlouho. (≠ Diskutovaly se věci.)</i>
Institusjonalisert subjekt	<i>Prali šaty v prádleně. / Prádlena prala šaty.</i>
Subjektet er alene	<i>Eva prala šaty sama.</i>
Subjektet er sammen med noen	<i>Eva a Petr prali šaty spolu. = Eva prala šaty s Petrem.</i>

Legg særlig merke til 'man'-konstruksjonen med refleksivt pronomen og det finitte verbet i 3. p. sg neutrum

17.3

Til den norske relative konjunksjonen 'som' svarer for det meste den tsjekkiske konjunksjonen *který*. *Který* bøyes som et hardt adjektiv etter disse regler:

- kjønn og tall bestemmes av elementet i hovedsetningen
- kasus bestemmes etter funksjonen til *který* i ledsetningen

Který kan ikke utelades: Boken___ jeg leste var interessant. – *Knihá, kterou jsem četla, byla zajímavá.*

Det er alltid komma før *který*!

17.4

Noen mentale verb oppbygger setninger med preposisjonsforbindelser. Mange likner på de norske mentale verbkonstruksjoner. Men tsjekkiske verb som uttrykker 'bekymret interesse' forbindes med *o* + akkusativ!